

בס"ד

פניני הפרשה

נח

עלון מס' 702

שנה ט"ו התשע"ד

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' המכתב כרמלי 10/4 אזור ג' אשדוד. דוא"ל: pniney@shtaygen.co.il

ההתחלה קובעת!

זה עתה יצא נח מתיבת ההצלה אל תוך העולם החדש. כל התקוות באותה שעה התמקדו בו. ואז, הש נח בעצמת המשימה הרובצת עתה על כתפיו: לשקם את העולם מחדש לאחר ההרבץ הנורא. במה יתחיל? למעשה, הוא נכשל כבר בפעולתו הראשונה.

נח, לדברי התרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל, מוצא יחור – זמורה של גפן שנגרפה מגן עדן, שהרי שאר העצים נכחדו במבול, ונוטע את היחור הזה. וכיון שיחור זה מגן עדן בא, בדרך גם ופלא, הוא צומח עוד באותו יום ונעשה לכרם. אישכחותיו מבשילים ענבים עסיסיים שאין כמעטם בעולם. מיד הוא סוחט את הענבים, ואותו יין נעשה חריף כאילו הוא עתיק שבעתיקים.

וכאן יש לשים לב לדבר תמוה. כאשר מספרת התורה על נטיעת הכרם, נאמר "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם". נח, שרק בתחילת הפרשה מקבל את התואר: "איש צדיק תמים", פתאום כאן הופך ל"איש האדמה". ודרשו חז"ל "ויחל" – "נתחלל ונעשה חולין". וכל כך למה? מה כל כך נורא בנטיעת כרם? מבאר רבנו עובדיה ספורנו זצ"ל יסוד גדול: "מעט מן הקלקול בהתחלה, יסובב הרבה ממנו בסוף". הכל תלוי בהתחלה! אמנם, אין כל רע בנטיעת כרם. אך כאשר צריך להקים את העולם מחדש, מצופה היה מנח שיתחיל בפעולה נאותה יותר, רוחנית יותר. לא פעולה שעלולה להביא תקלה. כל צבא השמים ממתין לראות במה הוא יתחיל, ומה הוא עושה? נוטע כרם! אמנם פעולה שאין בה מתוס, אך אין היא מתאימה להתחלה של עולם חדש. היתה כאן למעשה טעות בבחירת סדר העדיפויות.

יהודי אחד הגיע לרבו וביקש ממנו ברכה לפרנסה. בירכו רבו: "יהי רצון שבעסק הראשון שתעשה, תצליח למעלה מן המשוער". תכנן החסיד להסתחר במעות האחרונות שנותרו בביתו. מיהר לביתו וביקש מרעייתו שתביא תיכף ומיד את צרור כספו. האשה שלא ידעה מה ברצונו לעשות וחשבה שהשתגע, מיאנה לתת את הכסף, "זקוקה אני למעות אלו כדי לקנות לחם וחלב" טענה. אותו יהודי הפך את הבית וגער בה, וכמובן שהמריבה גדלה והצליחה למעלה מן המשוער... לבסוף, מצא את המעות, ומיד שם פעמיו לשוק, קנה דבר מה באותם מעות, וניסה למוכרו, אך לשוא. חזר בפחי נפש לרבו ומירר בבכי "לא רק שלא הרווחתי מהעסק הראשון, אלא אף הפסדתי ממנו". ביקשו הרב שישחזר בפניו את התנהלות העניינים מאז הגיעו לביתו. סיפר החסיד והזכיר בדרך אגב את המריבה עם אשתו. נענה הרב ואמר "אכן התקיימה ברכתי ובעסק הראשון שעשית הלא הוא המריבה בבית, הצלחת ובגדול, ירך היתה על העליונה. אך כמה חבל שאבדת את הברכה על עסק ביש כזה..."

ראשון בקודש	עצה טובה
הנגר הראשון נח, שבנה את התיבה מפני המבול.	כדי להינצל מפיתויי היצר, קח לעצמך איזה פרויקט שמושך אותך, כמו כתיבת חידושי תורה, או שתחליט להיבחן על איזו מסכת גמרא, או שתעסוק בחסד, או אפילו כל דבר אחר שמעניין אותך, אפילו סתם דבר של חולין, העיקר שתהיה עסוק ותתרחק מהבטלה. ברגע שתהיה עסוק במשהו, כבר לא יעניינו אותך כל הפיתויים של היצר. כמו שאומרת המשנה באבות, שהבטלה מביאה לידי חטא. ('אחינו')

מניד דבריו / פנינה מתורתו של הנאון רבי בוגיד סערון זצ"ל
 "בני ישראל בדורות עברו היה שגור בניהם ענין נס יציאת מצרים לדבר חשוב מאוד, עד שהיו מזכירים אותו בהתפארות בתוך שבועתם בשמו יתברך" (מבוא להגדש"פ "הגיד לעמר").

ס

י הנאון רבי מאיר מאוזו שלימ"א

ל לו בהמות בכפרי הכדואים, כשהתנאי רק אם תימצא בכשרות חלק. בפעמים לקרוא פסוקי תפלה מהקוראן, כביכול ראתה כי הבהמה כשרה למהדרין, הוא

ההיתרא, האם מותר לכתחילה לבשל על אם זה גם נותן טעם לפגם?
 (בן איש חי).

בתוך 24 שעות (המחבת היה נקי לפני בר עליה יותר מ-24 שעות מאז שימושה המחבת ומה דין הכף?
 עם לפגם, אבל הכף צריכה הנעלה כדי חילה גם הכף אינה צריכה הנעלה.

תמים ועוף, מה דין הכפית?
 אשון.

פרהסיא?
 לא שייך לגזור משום בנותיהם.

לו לשתות קפה שהכין לו אדם בביתו לל? והאם מותר לשתות קפה אצל גוי?
 פילו נתבשל בקומקום שאינו טבול, רק

7654216@gmail.com

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
 לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
 לע"נ אברהם בן סימן-טוב ז"ל
 לע"נ ג'וזיאן בת דיאמנטה ע"ה
 לרפואת ישראל בן אסתר ה"ו
 לרפואת כלאב בן שולמית ה"ו

בְּמִצְוֹתֶיךָ

פרקי השקפה, הליכות חיים ואבני דרך בענייני מצוות, ממשנתו של הגאון המופלא רבי משה הלוי זצוק"ל

דרושה מסירות נפש

אברהם, הציל את העולם ממבול שני. כדי לזכות הרבים ולקרנם לתורה, הבהיר רבנו, דרושה מסירות נפש. וזאת למד מההבדל בין נח לאברהם אבינו.

נח הצדיק, חרף כל נסיונותיו, לא הצליח לשכנע אף אחד מבני דורו לשוב בתשובה, לעומת זאת, אברהם, הצליח לשכנע רבים מאוד ולהשיבם לצור מחצבתם (וכפי שדרשו חז"ל "את הנפש אשר עשו בחרן" - שהיה אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים), ובזה גרם שלא יבוא מבול לעולם, וקיבל שכר כולם.

מה באמת היה לאברהם שלא היה לנח?

התשובה היא - מסירות נפש. אברהם מסר נפשו כדי לקרב את בני העולם, והוא עשה זאת תוך כדי ויתור מלא על ביתו ופרטיותו. במסירותו הרבה, נטע אשל בבאר שבע לאכילה שתיה ולינה חנם אין כסף, כשהוא בעצמו מטפל באורחים, ומשפיע עליהם בסבלנות רבה להכיר את בורא העולם.

במסכת אבות (פרק ה' משנה ב') שנינו: "עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם וקיבל שכר כולם."

כבר בדור הראשון ראה השם יתברך שבני האדם אינם הולכים בדרך הנכונה, וחשב להשמיד את העולם כולו, רק חיכה שיבוא אדם שממנו תיבנה אנושות חדשה. אחר עשרה דורות הגיע נח שנמצא ראוי לכך, ואז הביא ה' את המבול. לעומת זאת, עברו עשרה דורות מנח ועד אברהם, שגם הם חטאו והכעיסו את הבורא, עד שבא

[המשך מעמ' הקודם]

אדם שמגיע לרמה רוחנית נשגבה כזו, חושב לכאורה שאין לו יותר ממה לחוש. ואכן זה מה שקרה לנח. רפו ידיו ממלחמתו ביצרו, ישב הוא ובניו יחידים עלי אדמות בשקט ובשלוה, וירא מנוחה כי טוב. או-אז, מצא היצר פתח לחדור ללבו, ובא אליו בעצה לנטוע כרם, כשהכוונה ליהנות ולמלא תאוותיו החומריות. והנה, לא עבר זמן מה וכבר ירד לשפל כזה, שנכתב עליו בתורה לדראון עולם "וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֶהְלֶה" וגו' (בראשית ט, כא), ויצר הרע ראה ושש לאידו.

ובזה מיישב הרב שליט"א מה שהקשה הגאון רבי שלום שברון זצ"ל, איך במוצאי יום כיפור, אחר יממה של תענית, תפלות וידויים, אנו אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בלחש, והלא אז אנו קרובים ודומים למלאכים יותר מליל כיפור בו היינו שבעים וחזקים, וא"כ היה צריך לנהוג בהיפך ולומר במוצאי יום כיפור בשכמל"ו בקול רם?

כרם על פי האמור, ניתן לומר כי אדרבה, דוקא אחר כל התפלות והרהורי התשובה המתעוררים בנו בכל עזו ביום הכיפורים, גוברת הסכנה שהיצר ימצא מקום לנוח בו ולקרר את כל העבודה בה התחלנו עוד מימי אלול והגענו לשיאה ביום הכפורים. דוקא אז עלול היצר להכניס ללבנו רפיון, מתוך הרגשת סיפוק, שב"ה התפללנו טוב וחזרנו בתשובה, וה' הטוב קיבל ברצון את תפלותינו. על כן, כבר אז אנו אומרים בשכמל"ו בלחש - להזכירנו שוב, שאנו בני אדם שיכולים לעלות ויכולים גם לרדת, ולא כמלאכים העומדים במקומם. וממילא צריך תמיד להיות נכונים למלחמה הגדולה בכל עת ללא הרף וללא מנוחה.

וכל זה, הוא מסיים, נרמז בתפלת "השכיבונו", בה נאמר "והסר השטן מלפנינו ומאחרינו" - "מלפנינו" שלא יעכבנו היצר מלעלות בעבודת ה', "ומאחרינו" שלא יקרנו אחר שכבר עלינו לאותה דרגה.

את

ב יום וארבעים לילה (ז. ד) - הנה תמצא לרמוז למה שכתב רש"י שהמטיר עליהם לקלו להטריח ליוצרים לצור צורת ממוזרים. "ארבעים" עולה מספר "ולד" שהוא מספר

בדרך מוסר: "שם" נוטריקון מקדים שלום, "ויפת" שמתקשט במדות יפות ויהא שם (הרב צבי כהן הי"ו).

בדיה חן

ה היצרי

תחיל מיד בעבודה מחודשת לעלות רגה גבוהה יותר, תוך כדי ביסוס וחזיון רגה אותה השיג זה עתה, בבחינת "לכו ל אל חיל" (תהלים פד, ח).

א כמלחמות בני האדם, מלחמת היצר. בשאר חמות, מקצים זמן למנוחה והרפיה מן ח, כדי להתחזק ולהמשיך הלאה, מה שאין מלחמה על הנשמה, אם יתיר האדם לעצמו מעט, מיד יתחזק היצר בכל כחו להפוך רה על פיה ולקררו.

מפרש הגר"ש עמאר את הפסוק: "אשר בדרך ואתה עייף ויגע" (דברים כה, יח) - מקרר אותך? בזה שנותן לך הרגשה של י ויגע". וכשאתה חושב עצמך שכבר הנך ויגע וצריך לנוח, אז יראת האלוקים פוחתת, שמשמשיך הפסוק "ואתה עייף ויגע - ולא ירא יים".

ז זה מוצא הגר"ש בתולדותיו של נח. לפני ול הגיע נח למדרגה גבוהה, והוכתר בתואר ש צדיק תמים" (בראשית ו, ט), וזכה ב"ה ידבר עמו ויגלה לו עתידות, ויציל אותו בני ביתו מהמבול. על ידו ניצל העולם, ו הושתת העולם מחדש. לאחר המבול עלה גה גבוהה יותר, בהקריבו את הקרבנות, עד ב"ה כרת עמו ברית שלא יביא עוד מבול ש עד סוף כל הדורות.

[המשך בעמ' הבא]